

De raad van commissarissen

Auteur(s):

Witteveen-Hevinga, T.C.

Lid van de Tweede Kamer voor de PvdA (woordvoerder Financiën en Economische Zaken).

Verschenen in:

ESB, 82e jaargang, nr. 4095, pagina 171, 26 februari 1997

Rubriek:**Trefwoord(en):**

corporate, governance

In debat over corporate governance verdient de raad van commissarissen een aparte bespreking. Er is bij het ondernemen door internationalisering, ecologisering en humanisering steeds meer gevarieerde deskundigheid nodig bij het toezicht op de onderneming. Uiteraard varieert de benodigde deskundigheid per type onderneming: leden van een raad van commissarissen van een transportbedrijf moeten andere kennis bezitten dan die van een chemisch bedrijf.

Maar een stelsel van coöptatie, zoals we dat nu kennen, waarin de leden van de raad van commissarissen zichzelf benoemen, past daar niet meer in. Een benoemingssysteem waarin de diverse 'stakeholders' een rol spelen garandeert beter dat er deskundigheid en affiniteit met de verschillende belangen zal zijn. Het systeem van coöptatie zal eerder gericht zijn op het bereiken van consensus; het gevaar dreigt dat 'rust in de tent' domineert over de noodzakelijke kritische benadering van buitenaf waarin de discussie tussen verschillendecoöptatieopvattingen en benaderingen de geesten scherpt om zo tot zo'n goed mogelijk resultaat te komen.

Een pluriform en deskundig samengestelde raad die ingebed is in de verschillende bij de onderneming betrokken belangen, draagt bij aan een houdbare concurrentiepositie van internationaal opererende ondernemingen. Daarnaast geldt dat het gebrek aan democratische ordening op wereldniveau ertoe noodzaakt dat de onderneming meer onderwerp moet worden van maatschappelijke controle. Daarvoor zijn enkele veranderingen in het huidige stelsel van controle nodig.

Ten eerste moet er een openbare verantwoordingsplicht komen van de raad van commissarissen over de wijze waarop deze zijn toezicht vervult. De jaarstukken van de raad moeten een verklaring bevatten over de toezichthoudende rol. Verantwoording afleggen betekent ook dat verlenging van de zittingsduur van commissarissen geen vanzelfsprekendheid is.

Ten tweede moet de raad van commissarissen systematisch informatie krijgen van het bestuur, anders kan men geen goed advies geven.

Ten derde moet veel aandacht besteed worden aan de kwaliteit van de leden van de raad van commissarissen.

Ten vierde moet het systeem van coöptatie vervangen worden door een stelsel waarin belanghebbenden directe invloed hebben op de samenstelling van de raad van commissarissen. De positie van werknemers en aandeelhouders dient daarin gelijkwaardig te zijn. Andere belanghebbenden, die vooral ook liggen in de sfeer van het algemeen belang zoals de ethiek, mensenrechten en ecologie, kunnen via een groep 'onafhankelijken' zitting nemen in de raad van commissarissen. Een samenstelling van een derde op voordracht van werknemers, een derde op voordracht van de aandeelhouders en een derde onafhankelijken moet overwogen worden. De laatsten kunnen bijvoorbeeld gezamenlijk op voordracht van werknemers- en aandeelhouderscommissarissen benoemd worden (er is dan sprake van partiële coöptatie). Dat dient op een zodanige wijze plaats te vinden dat blokvorming in de raad van commissarissen wordt voorkomen.

Zie ook: [leder aandeel een stem](#) van P.W. Moerland.
